

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 19.6.2024
COM(2024) 599 final

2024/0599 (NLE)

Predlog

SKLEP SVETA

o smernicah za politike zaposlovanja držav članic

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

V skladu s Pogodbo o delovanju Evropske unije države članice svoje ekonomske politike in spodbujanje zaposlovanja obravnavajo kot zadevo skupnega pomena ter svoje delovanje usklajujejo v okviru Sveta. Svet sprejme smernice za zaposlovanje (člen 148), ki morajo biti skladne s širšimi smernicami ekonomskih politik (člen 121).

Veljavnost širših smernic ekonomskih politik je časovno neomejena, smernice za zaposlovanje pa je treba pripraviti vsako leto. Smernice so bile prvič sprejete skupaj (v okviru „integriranega svežnja“) leta 2010 v podporo strategiji Evropa 2020. Integrirane smernice se do leta 2014 niso bistveno spremenile. Leta 2015 so bile sprejete revidirane integrirane smernice. Smernice za zaposlovanje so bile leta 2018 usklajene z načeli evropskega stebra socialnih pravic, ki so ga novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija, in sicer z namenom pospeševanja reform na nacionalni ravni in usmerjanja obnovljene navzgor usmerjene konvergence k boljšim delovnim in življenjskim pogojem po vsej Evropi, leta 2019 pa so ostale nespremenjene. Leta 2020 so bile usklajene, in sicer so bili vključeni elementi, povezani s posledicami krize zaradi COVID-19, zelenim in digitalnim prehodom ter cilji Združenih narodov za trajnostni razvoj. Leta 2021 so ostale nespremenjene, uvodne izjave pa so bile prilagojene, da so odražale rezultate socialnega vrha v Portu in akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic. Leta 2022 so bile smernice spremenjene zaradi prilagoditve besedila razmeram po pandemiji COVID-19, vključitve več elementov v zvezi s pravičnostjo pri zelenem prehodu, upoštevanja nedavnih pobud politik in vključitve elementov politik, ki so še posebej pomembni v kontekstu ruske invazije na Ukrajino. Leta 2023 so ponovno ostale nespremenjene, uvodne izjave pa so bile prilagojene, da so odražale nove krovne cilje EU in nacionalne cilje glede zaposlovanja, spretnosti in zmanjšanja revščine ter nedavne pobude. Letos so smernice posodobljene zaradi vključitve več elementov, povezanih z izobraževanjem in usposabljanjem ter novimi tehnologijami, umetno inteligenco in algoritemskim upravljanjem, ter zaradi upoštevanja posebej pomembnih nedavnih pobud politike, kot so pobude o platformnem delu, cenovno dostopnih stanovanjih ter odpravljanju pomanjkanja delovne sile in spretnosti.

Smernice za zaposlovanje se skupaj s širšimi smernicami ekonomskih politik predložijo kot sklep Sveta o smernicah za politike zaposlovanja držav članic (del II integriranih smernic) ter so podlaga za specifična priporočila za države na zadevnih področjih.

Revidirane „smernice za zaposlovanje“ so:

Smernica 5: Spodbujanje povpraševanja po delovni sili

Smernica 6: Krepitev ponudbe delovne sile in izboljšanje dostopa do zaposlitve ter vseživljenjskega pridobivanja spretnosti in kompetenc

Smernica 7: Izboljšanje delovanja trgov dela in učinkovitosti socialnega dialoga

Smernica 8: Spodbujanje enakih možnosti za vse, krepitev socialne vključenosti in boj proti revščini

Predlog

SKLEP SVETA

o smernicah za politike zaposlovanja držav članic

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 148(2) Pogodbe,
ob upoštevanju predloga Evropske komisije,
ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta¹,
ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora²,
po posvetovanju z Odborom regij,
ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje³,
ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Države članice in Unija si prizadevajo za razvoj usklajene strategije zaposlovanja ter zlasti za spodbujanje kvalificirane, usposobljene in prilagodljive delovne sile ter trgov dela, ki so usmerjeni v prihodnost in se odzivajo na gospodarske spremembe, da bi dosegle cilje polne zaposlenosti in socialnega napredka, uravnotežene rasti, visoke ravni varstva in izboljšanja kakovosti okolja, določene v členu 3 Pogodbe o Evropski uniji (PEU). Države članice ob upoštevanju nacionalnih praks glede odgovornosti socialnih partnerjev obravnavajo spodbujanje zaposlovanja kot zadevo skupnega pomena in usklajujejo svoje delovanje v zvezi s tem v okviru Sveta.
- (2) Unija se bori proti socialni izključenosti in diskriminaciji ter spodbuja socialno pravičnost in varstvo, enakost žensk in moških, medgeneracijsko solidarnost in varstvo pravic otrok, kot določa člen 3 PEU. Pri opredeljevanju in izvajanju svojih politik in dejavnosti Unija upošteva zahteve, ki so povezane s spodbujanjem visoke stopnje zaposlenosti, zagotavljanjem ustrezne socialne zaščite, bojem proti revščini in socialni izključenosti, visoko stopnjo izobraževanja in usposabljanja ter varovanjem človekovega zdravja, kot določa člen 9 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).
- (3) Unija je v skladu s PDEU razvila in uvedla instrumente za usklajevanje ekonomskih politik in politik zaposlovanja. Kot del navedenih instrumentov smernice za politike zaposlovanja držav članic (v nadaljnjem besedilu: smernice), določene v Prilogi k temu sklepu (EU), skupaj s širšimi smernicami ekonomskih politik držav članic in Unije, določenimi v Priporočilu Sveta (EU) 2015/1184⁴, sestavljajo integrirane smernice. Države članice in Unijo usmerjajo pri izvajanju politik, pri tem pa odražajo soodvisnost držav članic. Nastali sklop usklajenih politik Unije in nacionalnih politik

¹ Mnenje z dne DATUM 2024 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

² Mnenje z dne DATUM 2024 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

³ Mnenje z dne DATUM 2024 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁴ Priporočilo Sveta (EU) 2015/1184 z dne 14. julija 2015 o širših smernicah ekonomskih politik držav članic in Evropske unije (UL L 192, 18.7.2015, str. 27).

in reform zagotavlja ustrezno skupno kombinacijo trajnostnih ekonomskih in socialnih politik ter politik zaposlovanja, s katero bi morali doseči pozitivne učinke prelivanja za trge dela in družbo na splošno, okrepiti ekonomsko in socialno odpornost ter se učinkovito odzvati na srednje- in dolgoročne izzive ter na posledice kriz, kot sta pandemija COVID-19 in višji življenjski stroški, povezani z vojaško agresijo Rusije proti Ukrajini.

- (4) Za pospešitev ekonomskega in socialnega napredka ter navzgor usmerjene ekonomske in socialne konvergenca, podpiranje zelenega in digitalnega prehoda, okrepitev industrijske baze Unije ter zagotovitev vključujočih, konkurenčnih in odpornih trgov dela v Uniji bi morale države članice odpraviti pomanjkanje delovne sile in spretnosti ter spodbujati kakovostno in vključujoče izobraževanje in usposabljanje, s posebnim poudarkom na izboljšanju osnovnih spretnosti, zlasti med prikrajšanimi dijaki, ter na naravoslovju, tehnologiji, inženirstvu in matematiki (STEM) v šolskem in visokošolskem izobraževanju, v prihodnost usmerjeno poklicno izobraževanje in usposabljanje, vseživljenjsko izpopolnjevanje in preusposabljanje, učinkovite aktivne politike trga dela ter boljše delovne pogoje in poklicne priložnosti. To je še zlasti pomembno za manj razvite, oddaljene in najbolj oddaljene regije EU, kjer so potrebe največje. Pomanjkanje se lahko nadalje odpravi z izboljšanjem pravične mobilnosti delovne sile in učečih se znotraj EU ter privabljanjem talentov iz držav zunaj EU. Poleg tega bi bilo treba okrepiti povezave med sistemi izobraževanja in usposabljanja in trgov dela ter priznati spretnosti, znanje in kompetence, pridobljene z neformalnim in priložnostnim učenjem.
- (5) Smernice so skladne z novim okvirom ekonomskega upravljanja EU, ki je začel veljati 30. aprila 2024, obstoječo zakonodajo Unije in različnimi pobudami Unije, vključno s priporočili Sveta z dne 14. junija 2021⁵, 29. novembra 2021⁶, 5. aprila 2022⁷, 16. junija 2022⁸, 28. novembra 2022⁹, 8. decembra 2022¹⁰, 30. januarja 2023¹¹, 12. junija 2023¹² in 27. novembra 2023¹³, Priporočilom Komisije (EU) 2021/402¹⁴, Resolucijo

⁵ Priporočilo Sveta (EU) 2021/1004 z dne 14. junija 2021 o vzpostavitvi evropskega jamstva za otroke (UL L 223, 22.6.2021, str. 14).

⁶ Priporočilo Sveta z dne 29. novembra 2021 o pristopih kombiniranega učenja za visokokakovostno in vključujoče primarno in sekundarno izobraževanje (UL C 504, 14.12.2021, str. 21).

⁷ Priporočilo Sveta z dne 5. aprila 2022 o vzpostavljanju povezav za učinkovito evropsko sodelovanje na področju visokošolskega izobraževanja (UL C 160, 13.4.2022, str. 1).

⁸ Priporočilo Sveta z dne 16. junija 2022 o evropskem pristopu k mikro dokazilom za vseživljenjsko učenje in zaposljivost (UL C 243, 27.6.2022, str. 10), Priporočilo Sveta z dne 16. junija 2022 o individualnih učnih računih (UL C 243, 27.6.2022, str. 26), Priporočilo Sveta z dne 16. junija 2022 o zagotavljanju pravičnega prehoda na podnebno nevtralnost (UL C 243, 27.6.2022, str. 35) in Priporočilo Sveta z dne 16. junija 2022 o učenju za zeleni prehod in trajnostni razvoj (UL C 243, 27.6.2022, str. 1).

⁹ Priporočilo Sveta z dne 28. novembra 2022 o poteh do uspeha v šoli in nadomestitvi Priporočila Sveta z dne 28. junija 2011 o politikah za zmanjševanje osipa (UL C 469, 9.12.2022, str. 1).

¹⁰ Priporočilo Sveta z dne 8. decembra 2022 o dostopu do cenovno dostopne visokokakovostne dolgotrajne oskrbe (UL C 476, 15.12.2022, str. 1) in Priporočilo Sveta z dne 8. decembra 2022 o vzgoji in varstvu predšolskih otrok: barcelonska cilja za leto 2030 (UL C 484, 20.12.2022, str. 1).

¹¹ Priporočilo Sveta z dne 30. januarja 2023 o zadostnem minimalnem dohodku za aktivno vključevanje (UL C 41, 3.2.2023, str. 1).

¹² Priporočila Sveta z dne 12. junija 2023 o krepitvi socialnega dialoga v Evropski uniji (UL C/2023/1389, 6.12.2023).

¹³ Priporočilo Sveta z dne 27. novembra 2023 o razvoju okvirnih pogojev za socialno gospodarstvo (UL C/2023/1344, 29.11.2023).

¹⁴ Priporočilo Komisije (EU) 2021/402 z dne 4. marca 2021 o učinkoviti aktivni podpori zaposlovanju (EASE) po krizi zaradi COVID-19 (UL L 80, 8.3.2021, str. 1).

Sveta z dne 26. februarja 2021¹⁵, sporočili Komisije o ustvarjanju gospodarstva po meri ljudi: akcijski načrt za socialno gospodarstvo¹⁶, akcijskem načrtu za digitalno izobraževanje 2021–2027¹⁷, strategiji o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030¹⁸, svežnju ukrepov za zaposlovanje invalidov¹⁹, evropski strategiji oskrbe²⁰, industrijskem načrtu v okviru zelenega dogovora za neto ničelno dobo²¹, krepitvi socialnega dialoga v Evropski uniji²², boljšem ocenjevanju porazdelitvenega učinka politik držav članic²³ ter pomanjkanju delovne sile in spretnosti v EU: akcijski načrt²⁴, s sklepoma (EU) 2021/2316²⁵ in (EU) 2023/936²⁶ Evropskega parlamenta in Sveta, direktivami (EU) 2022/2041²⁷, (EU) 2022/2381²⁸ in (EU) 2023/970²⁹ Evropskega parlamenta in Sveta ter predlogom Komisije za direktivo Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. decembra 2021 o izboljšanju delovnih pogojev pri platformnem delu³⁰.

- (6) Evropski semester združuje različne instrumente v krovni okvir za integrirano večstransko usklajevanje in nadzor ekonomskih politik in politik zaposlovanja v Uniji. Ob prizadevanju za okoljsko trajnostnost, produktivnost, pravičnost in makroekonomsko stabilnost evropski semester vključuje načela evropskega stebra socialnih pravic in njegovo orodje za spremljanje, tj. pregled socialnih kazalnikov, pri čemer omogoča tudi analizo tveganj in izzivov pri navzgor usmerjeni socialni konvergenci v Uniji, ter določa tesno sodelovanje s socialnimi partnerji, civilno družbo in drugimi deležniki. Podpira tudi uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja. Ekonomske politike in politike zaposlovanja Unije in držav članic bi morale biti povezane s pravičnim preходом Unije na podnebno nevtralnno, okoljsko trajnostno in digitalno gospodarstvo, krepiti konkurenčnost, zagotavljati ustrezne delovne pogoje, spodbujati inovacije, socialno pravičnost, enake možnosti in navzgor usmerjeno socialno-ekonomsko konvergenco ter preprečevali neenakosti in regionalne razlike.
- (7) Podnebne spremembe in drugi z okoljem povezani izzivi, potreba po zagotovitvi pravičnega zelenega prehoda, energetske neodvisnosti, večje konkurenčnosti neto ničelnih industrij in odprte strateške avtonomije Evrope, razvoj digitalizacije, umetne

¹⁵ Resolucija Sveta o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030) (UL C 66, 26.2.2021, str. 1).

¹⁶ COM(2021) 778 final.

¹⁷ COM(2020) 624 final.

¹⁸ COM(2021) 101 final.

¹⁹ [Sveženj ukrepov za zaposlovanje invalidov za izboljšanje priložnosti invalidov na trgu dela – Zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje – Evropska komisija \(europa.eu\)](#).

²⁰ COM(2022) 440 final.

²¹ COM(2023) 62 final.

²² COM(2023) 38 final in COM(2023) 40 final.

²³ COM(2022) 494 final.

²⁴ COM(2024) 131 final.

²⁵ Sklep (EU) 2021/2316 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. decembra 2021 o evropskem letu mladih (2022) (UL L 462, 28.12.2021, str. 1).

²⁶ Sklep (EU) 2023/936 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o evropskem letu spretnosti (UL L 125, 11.5.2023, str. 1).

²⁷ Direktiva (EU) 2022/2041 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. oktobra 2022 o ustreznih minimalnih plačah v Evropski uniji (UL L 275, 25.10.2022, str. 33).

²⁸ Direktiva (EU) 2022/2381 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. novembra 2022 o zagotavljanju uravnotežene zastopanosti spolov med direktorji družb, ki kotirajo na borzi, in s tem povezanih ukrepih (UL L 315, 7.12.2022, str. 44).

²⁹ Direktiva (EU) 2023/970 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o krepitvi uporabe načela enakega plačila za enako delo ali delo enake vrednosti za moške in ženske s preglednostjo plačil in mehanizmi za izvrševanje (UL L 132, 17.5.2023, str. 21).

³⁰ COM(2021) 762 final.

inteligence in platformnega gospodarstva, povečanje dela na daljavo in demografske spremembe korenito preobražajo gospodarstva in družbe v Uniji. Unija in njene države članice bi morale sodelovati, da bi učinkovito in proaktivno obravnavale takšne strukturne spremembe ter po potrebi prilagodile obstoječe sisteme in povezane politike ob priznavanju tesne soodvisnosti gospodarstev in trgov dela držav članic. Za to so potrebni usklajeni, ambiciozni in učinkoviti ukrepi politik tako na ravni Unije kot na nacionalni ravni ob priznavanju vloge socialnih partnerjev, in sicer v skladu s PDEU in določbami Unije o ekonomskem upravljanju ter ob upoštevanju evropskega stebra socialnih pravic. Takšni ukrepi politike bi morali zajemati spodbujanje trajnostnih naložb v vseh regijah EU, obnovljeno zavezanost reformam in naložbam, ki se izvajajo v ustreznem zaporedju ter pospešujejo trajnostno in vključujočo gospodarsko rast, ustvarjanje kakovostnih delovnih mest, spodbujanje produktivnosti, ustreznih delovnih pogojev, socialne in teritorialne kohezije, navzgor usmerjene socialno-ekonomske konvergence in odpornosti ter uresničevanje fiskalne odgovornosti.

Kot je prikazano v Priporočilu Sveta z dne 16. junija 2022 o učenju za zeleni prehod in trajnostni razvoj, je s sistematičnim vseživljenjskim vključevanjem razsežnosti izobraževanja in usposabljanja v druge politike, povezane z zelenim prehodom in trajnostnim razvojem, mogoče prispevati k izvajanju navedenih politik. Podpora bi bilo treba zagotoviti iz obstoječih programov financiranja Unije, zlasti iz mehanizma za okrevanje in odpornost, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta³¹, ter iz skladov kohezijske politike, vključno z Evropskim socialnim skladom plus, vzpostavljenim z Uredbo (EU) 2021/1057 Evropskega parlamenta in Sveta³², in Evropskim skladom za regionalni razvoj, ki ga ureja Uredba (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta³³, pa tudi iz Sklada za pravični prehod, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta³⁴. Ukrepi politike bi morali združevati ukrepe na strani ponudbe in povpraševanja, pri tem pa upoštevati učinek takšnih ukrepov na gospodarstvo, okolje in zaposlovanje ter njihov socialni učinek.

- (8) Evropski steber socialnih pravic, ki so ga Evropski parlament, Svet in Komisija razglasili novembra 2017³⁵, določa dvajset načel in pravic v podporo dobro delujočim in pravičnim trgov delu in sistemom socialnega varstva, ki so razvrščeni v tri kategorije: enake možnosti in dostop do trga dela, pravični delovni pogoji ter socialna zaščita in vključevanje. Ta načela in pravice usmerjajo strategijo Unije in zagotavljajo, da so prehod na podnebno nevtralnost in okoljsko trajnostnost, digitalizacija in vpliv demografskih sprememb socialno pravični in pošteni ter ohranjajo teritorialno kohezijo. Evropski steber socialnih pravic je s spremljajočim pregledom socialnih kazalnikov referenčni okvir za spremljanje uspešnosti držav članic na področju zaposlovanja in socialnih zadev ter navzgor usmerjene socialne konvergence v Uniji, za pospeševanje reform in naložb na nacionalni, regionalni in lokalni ravni ter za

³¹ Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

³² Uredba (EU) 2021/1057 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1296/2013 ([UL L 231, 30.6.2021, str. 21](#)).

³³ Uredba (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu (UL L 231, 30.6.2021, str. 60).

³⁴ Uredba (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Sklada za pravični prehod (UL L 231, 30.6.2021, str. 1).

³⁵ Medinstitucionalna razglasitev evropskega stebra socialnih pravic (UL C 428, 13.12.2017, str. 10).

uskklajevanje „socialne“ in „tržne“ razsežnosti v današnjem sodobnem gospodarstvu, vključno s spodbujanjem socialnega gospodarstva. Komisija je 4. marca 2021 predložila akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic (v nadaljnjem besedilu: akcijski načrt), ki vključuje ambiciozne, a dosegljive krovne cilje Unije na področjih zaposlovanja, spretnosti in zmanjšanja revščine ter dopolnilne podcilje za leto 2030 in revidirani pregled socialnih kazalnikov.

- (9) Kot so voditelji držav ali vlad priznali na socialnem vrhu v Portu 8. maja 2021, bo izvajanje evropskega stebra socialnih pravic okrepilo prizadevanja Unije za digitalni, zeleni in pravični prehod ter prispevalo k doseganju navzgor usmerjene socialne in ekonomske konvergence in reševanju demografskih izzivov. Poudarili so, da so socialna razsežnost, socialni dialog in dejavna udeležba socialnih partnerjev bistveni del visoko konkurenčnega socialnega tržnega gospodarstva, ter pozdravili nove krovne cilje Unije. Potrdili so svojo odločenost, izraženo v strateški agendi Evropskega sveta 2019–2024, glede nadaljnega poglobljanja izvajanja evropskega stebra socialnih pravic na ravni Unije in na nacionalni ravni ob upoštevanju delitve pristojnosti ter načel subsidiarnosti in sorazmernosti. Poleg tega so poudarili, da je treba tudi na najvišji ravni pozorno spremljati napredek pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic in doseganju krovnih ciljev Unije za leto 2030.
- (10) Krovni cilji Unije za leto 2030 v zvezi z zaposlovanjem (zaposlenega naj bi bilo vsaj 78 % prebivalstva v starosti od 20 do 64 let), spretnostmi (vsako leto naj bi se vsaj 60 % vseh odraslih udeležilo usposabljanj) in zmanjšanjem revščine (število oseb s tveganjem revščine ali socialne izključenosti naj bi se zmanjšalo za vsaj 15 milijonov, vključno s petimi milijoni otrok), ki so jih pozdravili voditelji držav ali vlad na socialnem vrhu v Portu 8. maja 2021 in Evropski svet junija 2021, bodo skupaj s pregledom socialnih kazalnikov pripomogli k spremljanju napredka pri izvajanju načel evropskega stebra socialnih pravic znotraj okvira za usklajevanje politik evropskega semestra. Na vrhu v Portu so bile poleg tega države članice pozvane k določitvi ambicioznih nacionalnih ciljev, ki bi morali ob upoštevanju izhodišnega položaja posamezne države ustrezno prispevati k doseganju krovnih ciljev Unije za leto 2030. Države članice so med septembrom 2021 in junijem 2022 na povabilo Komisije predložile svoje nacionalne cilje. Na seji Sveta za zaposlovanje, socialno politiko, zdravje in varstvo potrošnikov (EPSCO) junija 2022 so ministri poudarili, da je treba pozorno spremljati napredek pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic in doseganju krovnih ciljev EU za leto 2030. Ob upoštevanju navedenega je napredek pri doseganju navedenih nacionalnih ciljev spremljan v skupnem poročilu o zaposlovanju za leto 2024 ter vključen v orodja za spremljanje evropskega semestra. Poleg tega je skupno poročilo o zaposlovanju za leto 2024 vsebovalo „prvo fazo analize po državah“ o morebitnih tveganjih pri navzgor usmerjeni socialni konvergenci ter za sedem držav članic opredelilo, da se soočajo z morebitnimi tveganji, zaradi česar je bila zanje narejena poglobljena „druga faza analize“³⁶.
- (11) Po ruski invaziji na Ukrajino je Evropski svet v sklepkih z dne 24. februarja 2022 obsodil dejanja Rusije, katerih namen je ogrožanje evropske in svetovne varnosti in stabilnosti, ter izrazil solidarnost z ukrajinskim prebivalstvom, pri čemer je poudaril, da Rusija krši mednarodno pravo in načela Ustanovne listine Združenih narodov.

³⁶ Rezultat tega je delovni dokument služb Komisije ([https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=SWD\(2024\)132&lang=en](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=SWD(2024)132&lang=en)), ki upošteva ključna sporočila svetovalnih teles EPSCO o morebitnem okviru za okrepitev ocenjevanja in spremljanja tveganj pri navzgor usmerjeni socialni konvergenci v Uniji, ki so prispevala k razpravi o semestru na seji Sveta EPSCO junija 2023.

Začasna zaščita, ki jo zagotavlja Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2022/382 in je bila podaljšana z Izvedbenim sklepom Sveta (EU) 2023/2409³⁷, v sedanjih razmerah ponuja hitro in učinkovito pomoč v državah Unije razseljenim osebam, ki bežijo pred vojaško agresijo Rusije proti Ukrajini, ter jim omogoča uživanje minimalnih pravic po vsej Uniji, ki zagotavljajo ustrezno raven varstva. Z udeležbo na trgih dela Unije lahko razseljene osebe iz Ukrajine še naprej prispevajo h krepitvi gospodarstva Unije ter pomagajo svoji državi in ljudem doma. V prihodnosti lahko pridobljene izkušnje in spretnosti prispevajo k obnovi Ukrajine. Začasna zaščita otrokom in najstnikom brez spremstva zagotavlja pravico do zakonitega skrbništva ter dostop do vzgoje in izobraževanja. Države članice bi morale v oblikovanje, izvajanje in ocenjevanje ukrepov politik, namenjenih obravnavanju izzivov na področju zaposlovanja in spretnosti, vključno s priznavanjem kvalifikacij razseljenih oseb iz Ukrajine, še naprej vključevati socialne partnerje. Socialni partnerji imajo ključno vlogo pri blaženju posledic te vojne v smislu ohranjanja zaposlenosti in proizvodnje.

- (12) Reforme trga dela, ki vključujejo tudi nacionalne mehanizme določanja plač, bi morale spoštovati nacionalne prakse socialnega dialoga in avtonomijo socialnih partnerjev, da bi se zagotovile pravične plače, ki omogočajo dostojen življenjski standard, trajnostno rast in navzgor usmerjeno socialno-ekonomsko konvergenco. Takšne reforme bi morale omogočati široko obravnavo socialno-ekonomskih dejavnikov, vključno z napredkom pri trajnostnosti, konkurenčnosti, inovacijah, ustvarjanju kakovostnih delovnih mest, delovnih pogojih, revščini zaposlenih, izobraževanju, usposabljanju in spretnostih, javnem zdravju, socialni zaščiti in vključevanju ter realnih dohodkih. Pomen socialnega dialoga pri reševanju izzivov v svetu dela, vključno z odpravljanjem pomanjkanja delovne sile in spretnosti, je bil ponovno potrjen na vrhu v Val Duchessu leta 2024.

Mehanizem za okrevanje in odpornost ter drugi skladi Unije podpirajo države članice pri izvajanju reform in naložb, ki so v skladu s prednostnimi nalogami Unije, s čimer povečujejo trajnostnost in odpornost gospodarstev in družb Unije ter njihovo pripravljenost na zeleni in digitalni prehod v spreminjajočih se razmerah po pandemiji COVID-19. Vojaška agresija Rusije proti Ukrajini je še poslabšala obstoječe socialno-ekonomske izzive, saj so višje cene energije še posebej prizadele gospodinjstva z nizkimi dohodki. Države članice in Unija bi morale še naprej zagotavljati blažitev socialnih posledic ter posledic za zaposlovanje in gospodarstvo ter socialno pravičen in pošten prehod, tudi ob upoštevanju, da bosta okrepljena odprta strateška avtonomija in pospešen zeleni prehod pomagala zmanjšati odvisnost od uvoza energije ter drugih strateških proizvodov in tehnologij, zlasti iz Rusije. Bistvena sta krepitev odpornosti ter zagotavljanje vključujoče in odporne družbe, v kateri so ljudje zaščiteni in sposobni predvideti in obvladati spremembe ter lahko aktivno sodelujejo v družbi in gospodarstvu.

Da se podpre prehajanje na trgu dela ter v celoti izkoristi potencial trga dela, tudi v skladu s pristopom dejavnega vključevanja in v luči zelenega in digitalnega prehoda, je potreben skladen sklop aktivnih politik trga dela, ki ga sestavljajočasne in ciljno usmerjene spodbude za zaposlovanje in prehajanje, politike spretnosti, vključno z učenjem za zeleni prehod in trajnostni razvoj, ter ciljno usmerjene, učinkovite in

³⁷ Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2022/382 z dne 4. marca 2022 o ugotovitvi obstoja množičnega prihoda razseljenih oseb iz Ukrajine v smislu člena 5 Direktive 2001/55/ES in z učinkom uvedbe začasne zaščite (UL L 71, 4.3.2022, str. 1) ter Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2023/2409 z dne 19. oktobra 2023 o podaljšanju začasne zaščite, kot je bila uvedena z Izvedbenim sklepom (EU) 2022/382.

prilagodljive službe za zaposlovanje, kot je med drugim poudarjeno v izjavi iz La Hulpa o prihodnosti evropskega stebra socialnih pravic³⁸. Zagotoviti bi bilo treba ustrezne delovne pogoje, vključno z zdravjem in varnostjo pri delu, ter telesno in duševno zdravje delavcev.

- (13) Odpraviti bi bilo treba vse oblike diskriminacije, zagotoviti enakost spolov in podpreti zaposlovanje mladih. Zagotoviti bi bilo treba enak dostop in enake možnosti za vse ter zmanjšati revščino in socialno izključenost, še posebej med otroki, invalidi in Romi, zlasti z zagotavljanjem učinkovitega delovanja trgov dela ter ustreznih in vključujočih sistemov socialne zaščite, kot je določeno v Priporočilu Sveta z dne 8. novembra 2019 in Priporočilu Sveta z dne 30. januarja 2023³⁹. Poleg tega bi bilo treba odpraviti ovire za udeležbo v vključujočem in v prihodnost usmerjenem izobraževanju, usposabljanju, vseživljenjskem učenju in na trgu dela, države članice pa bi morale vlagati v vzgojo in varstvo predšolskih otrok v skladu z evropskim jamstvom za otroke in Priporočilom Sveta o vzgoji in varstvu predšolskih otrok („barcelonska cilja za leto 2030“), v povečanje privlačnosti in vključevalnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja v skladu s Priporočilom Sveta o poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter v digitalne in zelene spretnosti v skladu z akcijskim načrtom za digitalno izobraževanje, Priporočilom Sveta o učenju za zeleni prehod in trajnostni razvoj ter Priporočilom Sveta o poteh do uspeha v šoli. Dostop do cenovno dostopnih stanovanj, tudi s socialnimi stanovanji, je temeljni pogoj za zagotavljanje enakih možnosti. Glede na morebitna prihodnja zdravstvena tveganja in staranje družbe je še zlasti pomemben pravočasen in enak dostop do cenovno dostopne visokokakovostne dolgotrajne oskrbe v skladu s Priporočilom Sveta o dostopu do cenovno dostopne visokokakovostne dolgotrajne oskrbe ter do zdravstvenih storitev, vključno s preventivnimi ukrepi in spodbujanjem zdravstvenega varstva.

V skladu s strategijo o pravicah invalidov⁴⁰, v kateri so bile države članice pozvane k določitvi ciljev na področju zaposlovanja in izobraževanja odraslih za invalide, bi bilo treba še bolj izkoristiti potencial invalidov, da prispevajo h gospodarski rasti in socialnemu razvoju. V strateškem okviru EU za Rome je poudarjena zmogljivost marginaliziranih romskih skupnosti za zmanjšanje pomanjkanja delovne sile in spretnosti, njegov cilj pa je zmanjšati vrzel v zaposlenosti med Romi in splošnim prebivalstvom vsaj za polovico⁴¹. Nove tehnologije in razvijajoča se delovna mesta po vsej Uniji omogočajo prožnejše ureditve dela, večjo produktivnost ter boljše usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja, obenem pa prispevajo k uresničevanju zelenih zavez Unije. Te spremembe prinašajo tudi nove izzive za trge dela, saj vplivajo na delovne pogoje, zdravje in varnost pri delu ter dejanski dostop delavcev in samozaposlenih do ustrezne socialne zaščite. Države članice bi morale zagotoviti, da nove oblike organizacije dela prinašajo kakovostna ter ustrezna zdrava in varna delovna mesta in delovne pogoje ter usklajeno poklicno in zasebno življenje, hkrati pa ohranjajo uveljavljene pravice iz dela in socialne pravice ter krepijo evropski socialni model.

³⁸ Izjava iz La Hulpa o prihodnosti evropskega stebra socialnih pravic, La Hulpe, Belgija, 16. april 2024.

³⁹ Priporočilo Sveta z dne 30. januarja 2023 o zadostnem minimalnem dohodku za aktivno vključevanje (UL C 41, 3.2.2023, str. 1).

⁴⁰ COM(2021) 101 final.

⁴¹ Strateški okvir EU za enakost, vključevanje in udeležbo Romov za obdobje 2020–2030, COM(2020) 620 final.

- (14) Integrirane smernice bi morale biti podlaga za specifična priporočila za države, ki jih Svet lahko naslovi na države članice. Države članice morajo v celoti izkoristiti svoje vire REACT-EU, vzpostavljene z Uredbo (EU) 2020/2221 Evropskega parlamenta in Sveta⁴², ki krepi sklade kohezijske politike za obdobje 2014–2020 in Sklad za evropsko pomoč najbolj ogroženim (FEAD) do leta 2023. Uredba (EU) 2020/2221 je bila zaradi trenutne ukrajinske krize dopolnjena z Uredbo (EU) 2022/562 Evropskega parlamenta in Sveta⁴³, s spremembo Uredbe (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁴ glede večjega predfinanciranja za REACT-EU ter z novim stroškom na enoto, da bi se pripomoglo k hitrejšemu vključevanju oseb, ki zapuščajo Ukrajino in vstopajo v Unijo, kot določa Uredba (EU) 2022/613 Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁵.

Poleg tega bi morale države članice v programskem obdobju 2021–2027 v celoti izkoristiti Evropski socialni sklad plus, Evropski sklad za regionalni razvoj, mehanizem za okrevanje in odpornost in druge sklade Unije, vključno s Skladom za pravični prehod in programom InvestEU, vzpostavljenim z Uredbo (EU) 2021/523 Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁶, ter Instrument za tehnično podporo, da bi spodbudile kakovostno zaposlovanje in socialne naložbe, se borile proti revščini, socialni izključenosti in diskriminaciji, zagotovile dostopnost in vključevanje ter spodbujale možnosti za izpopolnjevanje in preusposabljanje delovne sile, vseživljenjsko učenje ter visokokakovostno izobraževanje in usposabljanje za vse, vključno z digitalno pismenostjo in spretnostmi, da bi državljani pridobili znanje in kvalifikacije, potrebne za digitalno in zeleno gospodarstvo. Države članice morajo prav tako v celoti izkoristiti Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji za presežne delavce, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/691 Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁷, in podpreti delavce, ki so postali presežni zaradi velikih prestrukturiranj, na primer socialno-ekonomske preobrazbe, ki je posledica globalnih trendov ter tehnoloških in okoljskih sprememb. Čeprav so integrirane smernice naslovljene na države članice in Unijo, bi se morale izvajati v partnerstvu z vsemi nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi organi ter tesnem sodelovanju s parlamenti, socialnimi partnerji in predstavniki civilne družbe.

⁴² Uredba (EU) 2020/2221 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. decembra 2020 o spremembi Uredbe (EU) št. 1303/2013, kar zadeva dodatne vire in ureditev izvrševanja, da se zagotovi pomoč za spodbujanje odprave posledic krize v okviru pandemije COVID-19 in njenih socialnih posledic ter za pripravo zelenega, digitalnega in odpornega okrevanja družbe in gospodarstva (REACT-EU) (UL L 437, 28.12.2020, str. 30).

⁴³ Uredba (EU) 2022/562 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. aprila 2022 o spremembi uredb (EU) št. 1303/2013 in (EU) št. 223/2014 v zvezi s kohezijskim ukrepom za begunce v Evropi (CARE) (UL L 109, 8.4.2022, str. 1).

⁴⁴ Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (UL L 231, 30.6.2021, str. 159).

⁴⁵ Uredba (EU) 2022/613 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. aprila 2022 o spremembi uredb (EU) št. 1303/2013 in (EU) št. 223/2014 v zvezi z večjim predhodnim financiranjem iz virov REACT-EU in uvedbo stroškov na enoto (UL L 115, 13.4.2022, str. 38).

⁴⁶ Uredba (EU) 2021/523 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. marca 2021 o vzpostavitvi Programa InvestEU in spremembi Uredbe (EU) 2015/1017 (UL L 107, 26.3.2021, str. 30).

⁴⁷ Uredba (EU) 2021/691 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o Evropskem skladu za prilagoditev globalizaciji za presežne delavce (ESPG) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1309/2013 (UL L 153, 3.5.2021, str. 48).

(15) Odbor za zaposlovanje in Odbor za socialno zaščito morata v skladu s svojimi pooblastili na podlagi Pogodb spremljati izvajanje zadevnih politik glede na smernice. Navedena odbora in druga pripravljalna telesa Sveta, vključena v usklajevanje ekonomskih in socialnih politik, morajo tesno sodelovati. Ohraniti bi bilo treba dialog med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo o politikah, zlasti v zvezi s smernicami za države članice.

(16) Opravljeno je bilo posvetovanje z Odborom za socialno zaščito –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Sprejmejo se smernice za politike zaposlovanja držav članic (v nadaljnjem besedilu: smernice), kot so določene v Prilogi. Smernice so del integriranih smernic.

Člen 2

Države članice upoštevajo smernice pri svojih politikah zaposlovanja in reformnih programih, o katerih poročajo v skladu s členom 148(3) PDEU.

Člen 3

Ta sklep je naslovljen na države članice.

V Bruslju,

*Za Svet
predsednik*